

A bíróság házhoz jön, de ki hirdet két tanú között?

Nonstop tárgyalótermi tv

Nem akármilyen programmal gyarapodott július elején az amerikai kábeltévé-hálózat: megkezdte 24 órás adását a Tárgyalótermi Televíziós Hálózat. Az angol rövidítéssel CTN-nek nevezett kábeltévé-társaság

egyenes adásban és felvételtől közvetít bírósági tárgyalásokat az ország minden részéből,

s naponta többször visszatérő összefoglalót sugároz az igazi csemegékről.

A televízió kameráit a hatályos jogszabályok szerint jelenleg az USA 42 államának tárgyalótermibe engedik be, nyolc államban azonban még fényképeket sem szabad készíteni a bíróság épületében. A szövetségi bíróság egyelőre csak polgári perekben hajlandó fogadni a kandi kamerákat, bűnügyi tárgyalásokon nem lehet jelen az elektronikus sajtó. Ezek a megkötöttségek ugyan csökkentik a CTN műsorválasztékát,

a társaság vezetői azonban abban reménykednek, hogy belátható időn belül

minden tárgyalóterembe szabad bejárési lehetőségük lesz.

A CTN szülőatyja, a 40 éves Steven Brill, aki a legismertebb ügyvédi magazin, az American Lawyer kiadója. A jogi szaklap az elmúlt években valóságos minibirodalommal fejlődött, s esernyője alatt tíz, jogászoknak szóló kiadványt jelentet meg rendszeresen. Nem véletlen, hogy az Egyesült Államok egyik média- és szórakoztatóipari birodalma, a Time Warner 1989-ben harmincmillió dollárért megvásárolta Brill vállalatát.

A sikeres üzletembert az új kábeltévé-társaság program megvalósításában anyagilag és erkölcsileg támogatja a Warner Enterprises, valamint a nagy hatalmú NBC és a Cablevision Systems óriás cég is. Brill szerint

10 millió előfizetőre van szükség ahhoz, hogy a cég talpon maradjon.

(Az USA-ban egy-egy kábeltévé-hálózat havi előfizetési díja 3 dollár körül mozog.) Az első három évben a CTN

37 millió dollár beruházást igényel, s nem hoz nyereséget. A negyedik esztendőben kerülnek egyensúlyba a kiadások és a bevételek, ezután pedig — ha a társaság még életben marad — évi 25 millió dollár nyereségre lehet számítani.

Az anyagi túlélés első számú feltétele a hirdetések alakulása.

Az amerikai kábeltévé-társaságok bevételeinek ugyanis csak 40 százaléka származik előfizetési díjakból, a bevételek 60 százaléka a céghirdetésekből folyik be.

Ma még kérdéses, hogy hajlandók lesznek-e az amerikai cégek áruikat és szolgáltatásaikat hirdetni két tanúkihallgatás vagy éppen a vád- és védőbeszéd között. Steven Brill bizakodó, véleménye szerint a 24 órán át műsort sugárzó bírósági tévének olyan magas fokú lesz a nézettsége, hogy egyetlen jelentősebb hirdető sem engedheti meg magának a kimaradás luxusát.

(g. gy.)

MAI

AJÁNLÓ

MAI

TV1

Kedd délután

- 16.19** Napi műsorajánlat
16.20 Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin
16.45 Képújság
16.50 Rabszolgasor XXX/22. (brazil tévéfilmsorozat)
17.25 Telis-televideó
17.30 Szószóló
18.00 Előzetesek – közlemények
18.05 Pénzvilág
18.15 Gyereksarok
 • Terepjáró
 • Esti mese
18.45 Betonkölykök
19.15 Mini klip-mix
19.30 Híradó
20.00 Telesort
20.05 Közlemények
20.15 La Fontaine-mesék
 A béka és az ökör
20.30 A klán VI/6. (francia filmsor.)
21.35 Barcsai szeretője
 Táncfilm
22.05 Vállalkozót keresünk!
 Vetélkedőműsor
23.05 Késő esti híradó
23.10 BBC-híradó

Szerda délelőtt

- 5.45** Jó reggelt, Magyarország!
 Benne:
5.50 Falutvé
6.00 A Reggel
 Közérzeti hírműsor
8.30 A klán
 Francia film VI/6. (ism.)
9.30 Évszámok

Műsorvezető: Lugosi Viktória és Dombóvári Gábor

- 16.20** Hírek – Műsorelőzetes –Időjárás
16.30 Ötről hatra
 A TV2 zenés műsora
17.30 Kérdezz! Felelek!
 Egri János műsora
17.45 Gyerekeknek
 Vau!
 Angol gyermekfilmsorozat

- 18.00** Honey West
 (amerikai sorozat)
18.30 Wyatt Earp
 (amerikai sorozat)
19.30 Belföldi magazin
20.00 Sport
22.00 BBC-híradó
22.30 Üzleti hírek
 Tőzsde
22.45 Utolsó gép Nicaraguából
 Amerikai film
24.00 Kék éj – magazin

Egy újabb kedvenc a képernyőn (TV2, 17.45)

- 18.15** Telesort
 Műsorvezető: Palcsó Brigitta
18.35 Műsorelőzetes
18.40 Esti egyenleg
19.00 Az aranyhajú lány
20.10 Helló, Világ!
 Utazási magazin
21.00 Híradó
21.20 Napzárta előtt...
21.40 Áldj meg minket!
 Énekelt versek
22.10 Németek a II.
 világháborúban
 dok.filmsor. VI/1.

- 0.30** Egyveleg
 Klípek reggelig

Szerda délelőtt

- 10.30** Egyveleg
13.30 Dokumentumfilm

Kedd délután

Szerda délelőtt

A PANAM-KÓRANATÓMIÁJA

LÉGITÁRSASÁGOK KÓMÁBAN

Az Öböl-háború és azt követő nemzetközi idegenforgalmi visszaesés súlyosan megrázta a légitársaságok többségének üzletmenetét. A Nemzetközi Légiszállítási Szövetség (IATA) több mint 200 légitársasága 1990 második felében 2,7 milliárd, 1991 első hat hónapjában pedig 2 milliárd dollár veszteséget volt kénytelen elkönyvelni.

A nyolcvanas években az amerikai légitársaságok a nyitott égbolt (szinte korlátozás nélküli szabadverseny) politikája jegyében kíméletlen árharcot folytattak egymással az utasok minél nagyobb számának megszerzéséért, illetve átcsábításáért. A patinás légitársaságok többsége az árharcban jócskán eladósodott. Jó esetben csak gépparkjuk és szállodaláncaik egy részét kellett eladniuk, rosszabb esetben viszont kénytelenek voltak csődöt jelenteni, vagy beolvadni más légivállalatba.

Évtizedünkben ezért az amerikai légitársaságok többsége „megrogyant” pénzügyi mérleggel, vagyonukat jóval meghaladó adósságtömeggel lépett be. Az Öböl-háború nemcsak az utasok számának csökkenésével járt, hanem emelkedett az üzemanyag ára is, amely a légitársaságok működési költségeinek mintegy 20 százalékát teszi ki. A zsugorodó bevételek nem voltak elegendők az adósságok törlesztéséhez, s a kereskedelmi bankok hajlandósága újabb hitelek nyújtására is egyre csökkent. Ebben a helyzetben több világszerte ismert és elismert légitársaság kénytelen volt csödbe menekülni. Az amerikai csődtörvény — a híres Chapter 11 — lehetőséget nyújt a csődvédelmet kért cég további működésére, miközben adósságait azonban meghatározott ideig nem kell törlesztenie.

A nyár derekán már öt légitársaság — American West, Continental Airlines, Eastern Airlines, Midway Airlines, PanAm — használta ki a csődbemenekvés jótékony hatásait. Az TWA pedig nemrégiben látott hozzá annak a ténycsomagnak a kidolgozásához, amelynek alapján csődöt jelenthet. Érdeemes megjegyezni, hogy ez a hat légitársaság tavaly még 220 millió dollárt fordított reklámra az elkeseredett versenyharc jegyében.

A kíméletlen versenyharc és a pénzügyi összeomlás szimbóluma a PanAm, amely az utóbbi 10 esztendőben szinte minden nélkülözhető eszmei és tárgyi vagyont eladta a fennmaradás érdekében. Az erőfeszítések azonban nem vezettek eredményre, az elsősorban nemzetközi járatairól jól ismert légitársaság is kénytelen volt a csődbemenést választani. Ennek keretében első lépésként dolgozóinak egynegyedét — ötezer főt — elbocsátja. Korábban már 290 millió dollárért eladta az United Airlinesnak a New York—London útvonal repülési jogát, de a bevétel még pillanatnyi fellelegzést sem hozott a PanAm számára.

A csődbejutott PanAm-et a ma még igen tőkeerős Delta veszi szárnyai alá. Ennek keretében a Delta átszervezi a PanAm-et és gyakorlatilag bekebelezi. A csomagterv értelmében a Delta 310 millió dollárt fizet a PanAm maradék európai útvonalainak, valamint a New York—Washington—Boston ingajaratnak az átvételért. A tervek szerint a

„megkopsztás” után a Delta átszervezi a PanAm maradék vagyont és mintegy 10 ezer alkalmazottnak kínál állást. A bevételekből a PanAm adósságai egy részét fizeti vissza majd. Nem kétséges azonban, hogy a külföldön legismertebb amerikai légitársaság belátható időn belül nem áll talpra, s működését a Delta égisze alatt fogja folytatni, meglehetősen „lekarcsúsított” állapotban.

Minden jel arra mutat, hogy az Egyesült Államokban három nagy légitársaság éli túl kedvező pénzügyi állapotban a rossz időket. Az United Airlines, az American Airlines és a Delta az elmúlt esztendőben megerősödött és a szakemberek véleménye szerint a korábbi tízből ez a három cég marad az USA „szuperlégitársasága”. Miután ezek a légitársaságok meglehetősen kevés tapasztalattal rendelkeznek a külföldi járatok üzemeltetésében, mind pontosságban, mind pedig a szolgáltatások színvonalában

gyorsan fel kell zárkózniuk a jól ismert külföldi légitársaságokhoz. A Swissair, a Lufthansa, a SAS, a JAL és a többiek ebben az új helyzetben — a „betanulási” időszakban — mindent elkövetnek, hogy nemzetközi járataikra minél több amerikai utast nyerjenek meg.

A nagyobb amerikai légitársaságok többsége kómában várja a bekebelezést, illetve a felszámolási eljárást. A piacon maradt amerikai légitársaságokra sem vár könnyű helyzet. Az előrejelzések szerint az évezred végéig az utasok száma évi 5 százalékkal bővül, de ennél nagyobb mértékben növekednek a működési költségek. A következő 10 esztendőben ugyanis az amerikai légitársaságoknak — mai áron — legalább 320 milliárd dollárt kell fordítaniuk új repülőgépek beszerzésére, amelyek egyrészt a flottabővítést, másrészt pedig a kiöregedő gépek lecserélését szolgálják.

Az állva maradt három nagy amerikai légitársaság szerencséje, hogy a piaci és a finanszírozási lehetőségek a külföldi versenytársak számára sem kedvezőbbek. Az IATA számításai szerint az idei második félévben a nemzetközi légiforgalomnak 8 százalékkal kellene bővülnie ahhoz, hogy elérje az 1990. évi szintet.

GONDA GYÖRGY

INGATLAN
adásvétel, közvetítés
bérbeadás

ÉRTÉKBECSLÉS
(3 munkanap alatt)

TERRA
Ingatlanforgalmi Kft.
Budapest 1126,
Böszörményi út 24.
Tel.: 155-1327
Tfax: 155-4763

Hsz.:744

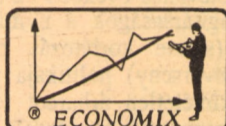
BEFEKTETÉSI
lehetőségek

INGATLAN-
forgalmazás
ÉRTÉKBECSLÉS
(soronkívül is)

ALFA Befektetési és
Ingatlanforgalmazási Kft.
Budapest 1051
Dorottya u. 11.
Tel./Fax: 118-6706

Hsz.: 960

**PÁLYÁZATI
FELHÍVÁS**

Érdeklék Önt új kereskedelmi és vállalkozási kapcsolatalakítási lehetőségek?

Szívesen megismerné a Távol-Keletet?

Örömet lelné a színvonalas szakmai munkában?

Szereti az igényes munkaterületet?

Szívesen dolgozna külkereskedelmi igazgatóként az
ECONOMIX Rt.-ben?

Ha igen, pályázza meg az ECONOMIX KÖZGAZDÁSZ
EGYETEMI RT.

**KÜLKERESKEDELMI
IGAZGATÓI**

munkakörét

Feladata: az ECONOMIX RT. dinamikusan fejlődő európai és távol-keleti külkereskedelmi kapcsolatainak szervezése, realizálása.

Komolyak az esélyei, amennyiben

- szakirányú felsőfokú végzettséggel,
- komoly üzleti kapcsolatokkal, a külkereskedelem területén rutinnal rendelkezik,
- tárgyalószinten ismeri az angol és német nyelvet.

Érdeklődni Lányi Pál titkárságvezetőnél lehet a 117-9433 telefonon!

Kérjük, hogy szakmai önéletrajzzal felszerelt pályázatát az alábbi címre küldje:

1387 Budapest, 62. Postafiók 9.

Hsz.: 210

**A KÖZLEKEDÉSI,
HÍRKÖZLÉSI ÉS
VÍZÜGYI
MINISZTERIUM**

keres

**főmunkatársi,
munkatársi munkakörbe**

**lehetőleg jogtanácsosi
szakvizsgával rendelkező**

JOGÁSZT

kodifikációs és egyéb többirányú, jogi tevékenység ellátására. Államigazgatási, közlekedési, hírközlési vagy vízügyi gyakorlat és nyelvismeret előnyt jelent.

Jelentkezés szakmai önéletrajzzal a Személyzeti Önálló Osztályon (Budapest VII., Dob u. 75—81., levélcím: Pf. 87. 1400).

Telefon: 111-3079

Hsz.: 214

Mindenki másként csinálja — Nehezül a morzsagyűjtők dolga

Hogyan vált profilt a CIA?

A franciák csinálják, de tagadják. A Szovjetunió úgyszintén csinálja, s a jövőben még inkább csinálni fogja. A japánok sem kivételek, de ők a vállalatokon keresztül csinálják. Nem szervezett szexpartikról van szó, hanem a gazdasági hírszerzésről, az ipari kémkedésről.

Közgazdászok

A hidegháború végetért, megszűnőben az ellenségkép. Washingtoni kormánykörökben egyre hevesebb vita folyik, mit is csináljon az új helyzetben az Egyesült Államok Központi Hírszerző Hivatala, a CIA. A politikai jellegű hírszerzés, a „hagyományos” kémkedés egyre veszít jelentőségéből, viszont ezzel párhuzamosan növekszik a világgazdaságban az egyes országok és vállalatok versenye.

A CIA eddig is foglalkozott gazdasági hírszerzéssel, elsősorban a Szovjetunió és a többi volt KGST-ország vonatkozásában. Közgazdászok, gazdasági elemzők százait foglalkoztatta, akik részletes tanulmányokat készítettek ezen országok gazdasági helyzetéről, kilátásairól, külgazdasági kapcsolatairól. A washingtoni viták szerint a CIA számára a jövőben mind fontosabb lesz a gazdasági hír-

szerezés a világ többi részéről is. Ennek megfelelően szükséges a munkatársak, az ügynökök összetételének megváltoztatása: az amerikai hírszerzésnél, a következő esztendőekben, valószínűleg felértékelődnek a közgazdászok és az üzletemberek. A hivatásos és a „külsős” állomány az elképzelések szerint kifürkészi majd az egyes országok kereskedelempolitikai terveit, a nagyobb cégek elkészítéséig állt álló szerződéseit.

Jönnek a fülesek

Az eddiginél jóval „üzletorientáltabb” CIA számára nem kis feladat: hogyan is juttassa el szalonképesen az amerikai gazdasági élet szereplőjéhez a megszerzett információkat. Számos vállalat nem tart igényt üzleti és ipari kéminformációkra (talán azért, mert „önkiszolgáló”), mások viszont szeretnék minél több „csemegéhez” jutni. Egyelőre keresik a megoldást arra, hogy a CIA-ügynökök által szerzett üzleti információkat — megfelelő „fertőtlenítés” után — hogyan jutassák el a Kereskedelmi Minisztériumon keresztül a „fülesek” igénylő amerikai vállalatokhoz.

A CIA a jövőben nagyobb figyelmet kíván fordítani az USA-ban működő ipari kéme- és gazdasági „morzsagyűjtők” lefűléseire. A politikusok és a hírszerzők, a kémelhárítók véleménye szerint a jövőben az USA vezető szerepe a világban elsősorban gazdasági erejétől függ majd, s kevésbé katonai erejétől. Az „éber urak” tehát jobban vigyáznak majd az üzleti és a műszaki titkokra, s a korábban alaposabban ellenőrzik az amerikai vállalatoknál dolgozó külföldieket. (Nyílt titok, hogy a Szovjetunó polgári repülőgépgyártása nem kis mértékben a külföldről megszerzett információk „szárnyán” fejlődött.)

Nemcsak felszólalás

A CIA tehát vállalkozni fog a jelek szerint, de továbbra is költségvetési pénzekből. Az új KGB is elsősorban a gazdasági hírszerzésre kíván összpontosítani, tevékenységét elsősorban külföldi vállalatokra terjeszti ki, sőt, még egyes vállalati partnert is fog ajánlani a hazai cégeknek...

Az amerikai hírszerzésnek nem kell feltalálnia a gazdasági, műszaki és üzleti titkok, értesülések kifürkészesének technikáját.

A franciák nemrégiben megpróbálták ipari kémekeket „beültetni” az IBM-hez és a Texas Instrumentshez — sikertelenül. Köztudott, hogy az Air France légitársaságának

egy része nem csak felszolgálással foglalkozik. Németországban a hazai vállalatok fontos információkat kapnak a külföldi versenytársokról elsősorban bankjaik révén. Japánban — ahol nem működik hivatalos hírszerző hivatal — a vállalati alkalmazottak fele, többek között, információgyűjtéssel is foglalkozik.

Az átalakulóban lévő CIA Művek keresi a helyét az új világban. Még nem született nyilvános döntés a „profilváltásról”, de a hírszerzőhivatal számára is egyértelmű, hogy a gazdasági információk gyűjtése és elemzése, a jövőben számottevően javíthatja az ország versenyhelyzetét a világpiacon.

(g. gy.)

Flotta

A FLOTTA

KISSZÖVETKEZET

gyakorlott.

merlegképes

könyvelői végzettségű

kontirozó

könyvelőt keres.

számítógépes ismerettel előnyben.

Jelentkezés:

Pallag István

főkönyvelő-helyettesnél

8 és 16 óra között

a 163-3010

telefonszámon.

intertype

91.064.21.

18.00 Esti Krónika
18.30 Róadás
19.05 Sportvilág
19.15 Lattuk, hallottuk
19.30 Hol volt, hol nem volt...
19.38 Birtalan József:
 Szilágysági képek
19.50 Gong
20.00 Utelágazás
21.05 Egy rádiós naplójából
22.00 Késő esti Krónika
22.30 Kék mezőben ötven csillag
23.00 A BBC késő esti
 magyar műsora
22.05 Nagy mesterek
 – világhírű előadóművészek

18.20 MIKRO-fon
19.00 Hírek. Időjárás
19.03 Kályókrádió
19.30 Popregiszter
20.00 Garázs
20.30 Nótakalendárium
21.00 Hírek. Időjárás
21.03 Albumajánlat
 A Working Week együttes
 Black and Gold című lemeze
22.00 Híres történetek
 – nagy egyéniségek
23.00 Hírek. Időjárás
23.03 Maximális sebesség nincs...
23.15 Csapongó

Közben:
20.20 Kritika két hangra
21.15 Operarészletek
21.25 Holnap közvetítjük
21.40 Magyar zeneszerzők
22.00 Beszélgetés Bach kantátájáról
22.30 Bach: 180. kantáta
23.00 Embertan – középhaladóknak
 A szerelemről
23.30 A hét zeneműve (ism.)
24.00 Hírek. Időjárás
0.10 Világhírű zenekarok
 felvételeiből
 Éjfél után (Kossuth kh, Petőfi urh):
0.15 Az MR zenés műsora
 hajnalig

11.05 Tipp
 Kulturális programjainat
11.10 Országok, tájak népzeneje
 Irán
11.31 Bodor Ádám: Utasemberek
11.55 Reklám
12.00 Déli krónika
12.30 Ki nyer ma?
 – a budai Várban
 Játék és muzika tíz percben
 Helyszín: a Magyar Nemzeti
 Galéria kupolaterme
12.45 Világújság
13.05 Mustáros lepény
 csokoládéval
 Dokumentumműsor

Lighty Mather
PHILIPS **PHILIPS** **PHILIP** **PHILIP** **PHILIPS**

Óriáscég enyhe fogyókúrán

Megroggyant a Sony?

Bombaként robbant Tokióban és a világ jelentősebb pénzügyi központjaiban a hír: a Sony bejelentette, hogy 1992-ben az ideinél 30 százalékkal kevesebbet fordít beruházásra. Jövőre tehát a világ egyik vezető elektronikai és szórakoztatóipari óriáscége az idei 3,5 milliárd dolláros beruházási költségvetését egymilliárd dollárral megnyirbálja. A televíziós készülékeiről, képmagnóiról, hifitornyaíróiról, videokameraíróiról és még számtalan szórakoztatóelektronikai cikkéről ismert vállalat kénytelen önmagát fogyókúrára fogni, üzletmenete ugyanis nem igazán rózsás.

A kiadások erőteljes visszafogásával a Sony nem áll egyedül Japánban. Az elmúlt hetekben hasonló szigorú intézkedéseket jelentettek be olyan ismert és patinás nagyvállalatok, mint a Nikon és a Hitachi. A Sony vezetői közölték, hogy a kiadások megnyirbálása nem érinti a cég külföldi érdekleteit, a „diéta” elsősorban a világcegi szigetországbeli vállalataira vonatkozik. Ugyan egyetlen fejlesztési programot sem törölnek, a kevesebb pénz miatt azonban a termékfejlesztés és az új cikkek piacra vitele kése-delmet szenvedhet.

Az elmúlt két évtizedben kozmikus sebességgel fejlődő Sonyt több tényező készítette és kényszerítette fékezésre. Ezek közül a legfontosabb, hogy Japánban számottevően csökkent a fizetőképes keres-

let, így a cég eladásai odahaza jelentősen visszaestek. (A Sony és a többi nagy japán vállalat hazai értékesítésének visszaesése egyúttal azt is jelzi, hogy a szigetországban hamarosan lelassul a gazdasági növekedés.) Ugyanakkor a magas kamatlábak miatt a Sony is csak drágán tudott hitelhez jutni, s a drágább anyagi források emelték a termelés költségeit. Nem elhanyagolható tényező az sem, hogy a folyamatosan erősödő jen megehezíti a szigetországban gyártott termékek exportját. Az izmosodó japán valuta jócskán „beleharapott” a Sony exportjába: egy esztendő alatt csaknem 20 százalékkal csökkent a vállalat kivitele.

A szórakoztató elektronikai iparban 1989-ben 21, tavaly pedig 17 százalékkal növelték a japán cégek beruházásait. A gyors ütemű fejlődés lehetővé tette, hogy külföldön elkalandozzanak a rokon ágazatokba is. A Sony például két évvel ezelőtt 3,4 milliárd dollárért kebelezte be az amerikai Columbia Pictures film-, lemez- és videogyártó világcéget, s ezzel megvetette a lábát a jól jövedelmező szórakoztatóiparban is.

Természetesen nincsen arról szó, hogy a Sonyt csőd fenyegetné. A csúcstechnikát képviselő vállalatbirodalom továbbra is ontja pénztárcanyitogató termékeit. A nehezőlő hazai és külföldi értékesítési lehetőségek, valamint az éles piaci verseny éssze-

rűbb gazdálkodást parancsol. A versenyképesség növelése érdekében a Sony kénytelen takarékoskodni, s a beruházások területén alacsonyabb sebességre kapcsolni. Intő jel számára ugyanis az a tény, hogy idén a száz legnagyobb japán iparvállalat adózás előtti nyeresége a tavalyihoz képest — az előrejelzések szerint — 8,8 százalékkal csökken.

(g. gy.)

EKG a karórában?

Életet n a mini c

Az az aprócska szerkezet, amely Kenneth N. Matsumura professzor találmánya révén remélhetőleg hamarosan eljut a tömegtermelés fázisába, csak első pillantásra keverhető össze egy mindennapos karórával. Valójában ugyanis jóval többet tud annál, mint hogy megmondja a pontos időt: viselője életét is megmentheti! Ez a sajátos mini computer képes az ember szívverésének figyelemmel kísérésére, mi több, riaszt is, amennyiben abból rendellenességet, az esetleges közelgő szívvroham előjelét olvassa ki.

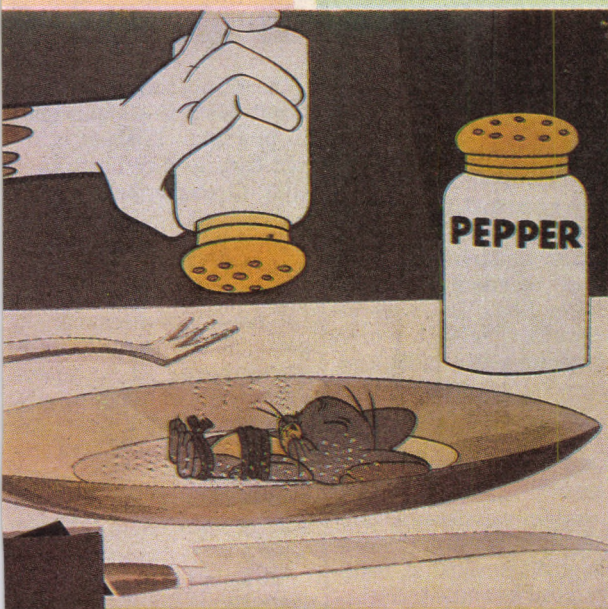
Valójában tehát egy miniaturizált EKG-val állunk szemben, amely kifejlesztői, az Oregon állambeli Portlandban működő Ralin cég

- 17.35 Nyereményjáték
- 17.45 Az Addams család (sor.)
- 18.15 Bingó - játék
- 18.45 Híradó. Időjárás
- 18.50 Quadriga - politikai magazin
- 19.20 Szerencsekerék
- 20.05 Időjárás
- 20.15 Szerzetes korbáccsal (NSZK krimi)
- 21.50 Hírek, sport
- 22.05 A profik (ang. krimisor.)
- 23.00 Koráérettek - Riport (NSZK erotikus film)
- 0.30 Fiatal házások kalandjai (ism.)
- 2.00 Koráérettek - Riport (ism.)
- 3.25 Műsorismertetés

Vasárnap

TV1

- 6.48 Napi műsorajánlat
- 6.50 Menedzser Magazin (ism.)
- 7.35 Hagyd aludni a papát!
Tom és Jerry (am. sor.)
  - A műkedvelő mezei egér
  - Bizonyítalan, mint a kutya vacsorájá
  - Pajkos pajtás

Tom és Jerry show (TV1, 7.35)

- 7.55 Muzzy comes back (ism.)
- 20.45 Hungary reborn

TV2

Műsorvezető: Palcsó Brigitta

- 7.00 Napraforgó
- 9.00 Profit
- 9.20 Kéménymesék
Rongybabák (ang. sor.)
Biga csiga (csehszl. sor.)
- 9.45 Szórakoztató szórakozgató
- 10.00 Kánon - Vallás és kultúra
- 10.30 Észbontó
- 10.50 Sándor Mátyás VI/4.

Műsorvezető: Sugár Ágnes

- 13.20 Hírek. Műsorelőzetes. Időjárás
- 13.30 Hármás csatorna
- 14.00 SORsok - magazin
- 15.00 Nemzetközi teniszverseny
- 16.35 Mi történt a jövő héten?
- 16.45 Filmmúzeum
Kabos Gyula-sorozat
Fizessen, nagysád!
- 18.05 Delta

Műsorvezető: Berkes Zsuzsa

- 18.35 Műsorelőzetes
- 18.40 Ésti egyenleg
- 19.05 Új Angyal (ang. sor.)

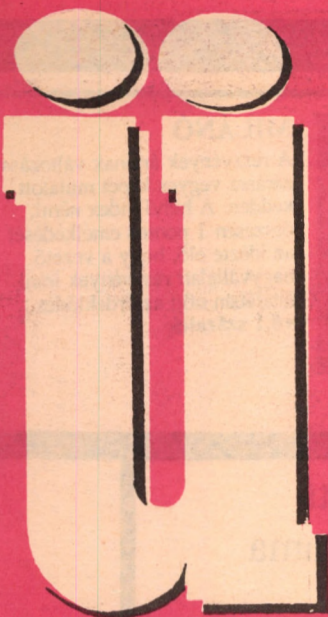
- 21.30 Nemzetközi sportmagazin
- 22.00 Golf az USA-ból
- 24.00 Brit 10 bábús női bowling
- 0.30 NBA - amerikai kosárlabda bajnokság

PRO7

- 5.50 A vadonban (kan. dok.film)
- 6.15 Vadállatok birodalma (am. dok.film-sor.)
- 7.00 Preston őrmester (am. sor.)
- 7.25 Vicki (am. sor.)
- 7.50 Egy úr az úrból (ism.)
- 8.15 Muppet-show (am. sor.)
- 8.40 A kis óriás (am. vígjáték)
- 10.00 Bill Cosby-show (am. sor.)
- 10.30 Mozgó kórház (ism.)
- 10.55 Dowling atya titkai (ism.)
- 11.55 Vadállatok birodalma
- 12.45 Dicsőséges lovasok (ism.)
- 14.45 A repülő osztály (NSZK)
- 16.30 Hardcastle és McCormick
- 17.40 Az inkák kincse (NSZK-olasz film)
- 19.30 Bill Cosby-show (ism.)
- 20.00 Híradó
- 20.15 Perry Mason (am. krimi)
- 22.15 San Francisco utcáin
- 23.15 Halállovasok (am. west.)
- 0.50 Hírek. Időjárás
- 1.00 Harry csodálatos... (sor.)
- 1.25 FBI (am. sor.)
- 2.15 Hírek
- 2.25 Dupla öröm (ism.)
- 4.10 A kis óriás (ism.)

RTL

- 6.20 Flintstone kölykök (ism.)
- 6.40 Jetsonék (ism.)
- 7.05 Maci Laci (ism.)
- 7.30 Scooby Doo (ism.)
- 8.00 Gyerekeknek
- 9.30 A vörös lovag bosszúja (olasz kalandfilm)
- 10.55 Művészet és küldetés
- 11.00 Talkshow
- 12.05 Dr. Who (ang. sci-fi sor.)
- 12.35 Elly és Jools (auszt. sor.)
- 13.05 Az apám földönkívüli
- 13.30 A Munster család (sor.)
- 13.55 Titkos énem (am. sor.)
- 14.20 Bevetés Los Angelesben (am. sor.)
- 14.45 Forma-1 - összefoglalók
- 15.05 Az öreg erdőszház
- 16.45 Slágerek
- 17.50 Dr. Westphall főorvos
- 19.10 Különleges nap
- 20.15 Nyári éjszaka (NSZK)

Üzlet

NAPRÓL NAPRA

II. évfolyam
175. szám

1991.
nov. 7.

Ára: 29,10 Ft

Pontos információ → helyes döntések → felvirágzó gazdaság

A nyolcvanas évek egyik sikertörténete a repülőgéplízing volt, amelynek – akkor – sikerült áthidalnia a gépmadarak kereslete és kínálata közötti feszültséget. Noha a világ vezető repülőgépgyártóinak rendelési könyvei ma is zsúfoltak, az előrejelzések szerint évtizedünkben a légitársaságok kevesebb új masinára tartanak igényt a számítotttnál. Kérdés tehát, hogy a repülőgépek kölcsönbérletbe adására szakosodott vállalatok miként fogják átvészelni a várható szűkebb esztendőket.

Bérelt szárnyak

Tíz esztendővel ezelőtt a Boeing, a McDonnell-Douglas, a Lockheed és a többi, polgári repülőgépeket gyártó vezető vállalat megrendeléseinek számottevően csökkentek. De már akkor látni lehetett, hogy néhány éven belül lökészerű kereslet mutatkozik majd korszerű repülőgépek iránt, hiszen a világ légitársaságainak szinte egy időben kell majd lecserélniük szállítóeszközeiket: gépparkjuk elöregedően volt, s eljött már az idő az üzemanyagfaló, zajos, gazdaságtalan utasszállító kizsuperalására. A megrendelések hiányát és a várható keresletet időben és jól használta ki néhány új cég, amely szerte a világon meghonosította a repülőgéplízing üzletágát.

Megrendelések áradata

Néhány tőkeerős vállalat viszonylag alacsony áron több száz repülőgépet rendelt a

gyártóktól, és a vadonatúj gépeket „bespájzolta”, jobb időkre. Ez utóbbiak nem is vártak magukra sokáig.

A nyolcvanas évek közepén hirtelenjében nagy mennyiségű megrendelés „zuhant” a repülőgépgyártókra, akik csak 3-7 évre tudták visszaigazolni a rendelések teljesítését. A megrendelések áradata még 1990 első felében is tartott, de erősen visszaesett az Öbölháború idején, s napjainkban sem érte még el a korábbi szintet. Időközben számos légitársaság számára égetően szükségessé vált új repülőgépek tucatjainak forgalomba állítása, s mivel igényeiket a gyártók csak néhány éves várakozás után tudták kielégíteni, kézenfekvő volt a nagy bérgepparkkal rendelkező lízingvállalatokhoz fordulni.

Jól számítottak tehát a repülőgépek lízingelésével foglalkozó cégek. Az elmúlt évtizedben ők jelentették szinte egyedül az azonnali géppótlá-

si forrást, s a világ kisebb és nagyobb légitársaságai sorra vettek bérbe tőlük 3-5-10 éves időtartamra repülőgépeket. A lízingdíj összességében ugyan többbe került, mint egy új repülőgép azonnali megvásárlása, de ez utóbbira csak korlátozott számban volt lehetőség. Ráadásul a lízing további előnnyel is jár: míg egy új repülőgépet azonnal ki kell fizetni, a lízing csak bérleti díjat, kisebb beruházást jelent.

A három óriás

A világ első és azóta is legnagyobb repülőgéplízing-vállalata az írországi Shannon székhelyű GPA, amelynek adózás utáni profitja 1984-ben 14, tavaly pedig már 242 millió dollár volt. Jól jellemzi a vállalat méreteit, hogy egy tavalyi könyvvizsgálói értékelés szerint a cég 4 milliárd dollárt ér. A GPA mellett még két nagyágyút jegyez a szak-

ma: a kaliforniai ILFC-t – amelyet nemrégiben 1,3 milliárd dollárért vásárolt meg az USA egyik legnagyobb biztosítótársasága, az American International Group –, valamint az ausztrál Ansettet. Ez utóbbi vállalat a magyar származású Sir Peter Abeles által alapított TNT és a sajtómágnás Rupert Murdoch tulajdona.

A három nagyvállalat tartja kezében a repülőgéplízing-piac háromnegyedét, s tőlük származik az új géprendelések 10 százaléka. Jól jellemzi e vállalatok nagyságát és tevékenységét, hogy csak a GPA-nak 1991 elején 11,8 milliárd dollár értékű géprendelése volt, s 13 milliárd dolláros opciót tudhatott a magáénak újabb gépek vételére.

A repülőgépek vételárának kiegyenlítése döntően bankhitelből történik, s miután a bankok folyamatosan nyújtják a hiteleket, a vezető lízingcégek pénzügyi szénája meglehetősen rendben találtatott. (Érdeemes megjegyezni, hogy a japán pénzügyintézetek kiemelkedő szerepet játszanak a lízingcégek finanszírozásában.)

Már nem diktálhatnak

Az előrejelzések szerint 1995 végéig a világ légiforgalma évi 3-4 százalékkal bővül

majd. Évi 300 előregedett repülőgépet vonnak ki a forgalomból, s eközben évente 700 új gépet vásárolnak majd a légitársaságok.

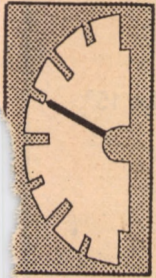
A repülőgépgyárak egyelőre ekkora igényt nem tudnak kielégíteni, ezért a lízingcégek továbbra is konjunktúrára számíthatnak. Kétségtelen azonban, hogy piaci okok miatt egyhamar nem tudják megismételni a nyolcvanas évek kiemelkedő teljesítményét.

Miután a légitársaságok a korábbinál óvatosabb terjeszkedési politikát folytatnak, visszaesés várható a lízingkeresletben. Mindez persze nem jelenti azt, hogy a repülőgépek lízingelésével foglalkozó nagyvállalatok munka nélkül maradnak. Egyrésztől meglévő szerződéseik kifizetési ideje még jó néhány esztendő, másrésztől a jelenlegi légiipari visszaesést az előrejelzések szerint 1992 második felében enyhe konjunktúra váltja fel. Annyi azonban bizonyos, hogy a légitársaságok manapság kedvezőbb ajánlatokra számíthatnak, sőt, még versenyeztethetik is a korábban nekik diktáló lízingcégeket.

GONDA
GYÖRGY

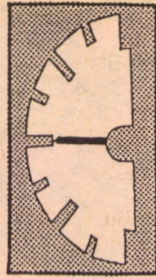

PÉNZÜGYEK

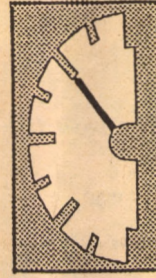
LONDON

Ha napi legmagasabb árait nem is érték el a részvények, de hétfőhöz képest emelkedtek a jegyzések. A három korábbi tőzsdénapi árfolyamesése után megkezdődött a profitvadászat – olvasható a jelentésekben. A FT-100 index 13,1 ponttal szökött feljebb. +0,5 százalék

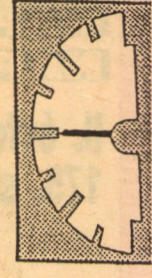
PÁRIZS

Lanya volt a forgalom, de a korábbi ereszkedő árfolyami tendencia emelkedőre váltott a nap folyamán, kedden. A brókerek szerint az árak hétfői csökkenésüket „egyenlítették ki”. A CAC index 5,40 ponttal kúszott magasabbra zárásra. +0,25 százalék

ZÜRICH

Az intézményi befektetők érdeklődése jótékonyan hatott az értékpapírcsere piacra. A jelentések szerint főleg a külföldiek vásároltak svájci nagyvállalati papirokat. A helyi index 10 pontnyit erősödött. +0,6 százalék

MILÁNÓ

A részvények árainak változása zárásra vegyes képet mutatott kedden. A helyi index némi, összesen 1 pontos emelkedését az idézte elő, hogy a vezető nagyvállalati részvények iránt általában nőtt az érdeklődés. +0,1 százalék

Az Erste Österreichische Spar-Casse Bank nem hivatalos árfolyamai (Bécs, schilling)
1991. november 5-én

Devizanem	Vétel	Eladás
100 korona (CSK)	35,50	41,50
100 dínár (YUD)	–	27,00
100 forint (HUF)	13,75	16,25
100 lei (ROL)	3,00	7,00
100 rubel (SUR)	10,00	32,00

A cseh korona nem hivatalos árfolyama
(A Budapest Bank közlése alapján, 1991. nov. 6-án)

	Vétel	Eladás
100 korona (CSK)	249,60	270,40

A Budapesti Értéktőzsde forgalma

1991. november 6.

Részvények adatai		Üzletkötések								Ajánlatok				Utolsó forgalom		
Részvény neve	Sorozat	Azonnali			Árak					Vételi		Eladási		ár/db	időpont	
		kötések száma	árf. érték Ft	db	nyitó	záró	átlag	minimum	maximum	darab	ár/db	darab	ár/db			
Agrimex														28 000	91.11.05.	
Bonbon Hemingway											10	1 800	10	2 000	2 225	91.09.26.
Buda-flax Lenszövő	A	1	30 000	20	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500					1 500	91.11.04.	
Dunaholding	A	4	293 500	10	29 000	29 300	29 350	29 000	29 500					29 538	91.11.05.	
Fotex	A	23	1 365 740	6 775	197	203	202	197	203					198	91.11.05.	
Ibusz	A	15	2 031 200	677	3 000	3 000	3 000	3 000	3 020					3 001	91.11.05.	
Kontrax Irodatechnika	1	5	1 224 600	50	24 450	24 520	24 492	24 450	24 520					24 380	91.11.05.	
Kontrax Telekom	1	2	168 000	7	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000					23 933	91.11.04.	
Konzumker	1	3	81 650	90	890	900	907	890	960					935	91.11.05.	
Müszli														13 450	91.10.28.	
Nitroil														22 000	91.10.25.	
Novotrade											30	1 000	30	1 250	1 150	91.11.05.
Skála Coop	A	7	588 600	42	14 100	14 000	14 014	14 000	14 100					14 091	91.11.05.	
Styl Ruhagyár	1	2	408 600	120	3 405	3 405	3 405	3 405	3 405					3 405	91.11.05.	
Szövetkezeti Sörgyár	A	3	153 700	70	2 150	2 200	2 196	2 150	2 290					2 290	91.10.30.	
Sztráda Skála	A	4	110 750	7	16 000	15 500	15 821	15 500	16 000					15 420	91.11.05.	
Terraholding														1 005	91.11.05.	
Zalakerámia	1	1	17 000	10	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700					1 700	91.10.28.	

Határidős, opciós üzletkötések

Részvény neve	Névérték	Árfolyam érték	Ár	Opciós díj	Határidő
Fotex A	100 000	220 000	220	5 V	92.02.28.
Styl Ruhagyár 1	50 000	180 000	3 600	50 V	92.12.31.
Buda-flax Lenszövő A	100 000	145 000	1 450	50 E	91.12.15.

Euro-pénzpiaci bankközi kamatlábak néhány fontos devizában
1991. november 5-én

Devizanem	1 hónapra	3 hónapra	6 hónapra	12 hónapra
USD	4 ⁷ / ₈ –5 ¹ / ₈	5–5 ¹ / ₄	5–5 ¹ / ₄	5 ¹ / ₈ –5 ³ / ₈
DEM	9–9 ¹ / ₄	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂
CHF	7 ³ / ₄ –8	8 ¹ / ₈ –8 ³ / ₈	8 ¹ / ₈ –8 ³ / ₈	8 ¹ / ₈ –8 ³ / ₈
GBP	10 ³ / ₈ –10 ⁵ / ₈	10 ¹ / ₄ –10 ¹ / ₂	10 ¹ / ₈ –10 ³ / ₈	10 ¹ / ₈ –10 ³ / ₈
NLG	9 ¹ / ₈ –9 ³ / ₈	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂
FRF	9–9 ¹ / ₄	9 ¹ / ₈ –9 ³ / ₈	9 ¹ / ₈ –9 ³ / ₈	9 ¹ / ₄ –9 ¹ / ₂
LIT	10 ⁵ / ₈ –11 ¹ / ₈	10 ³ / ₄ –11 ¹ / ₄	10 ⁷ / ₈ –11 ³ / ₈	11 ¹ / ₈ –11 ⁵ / ₈
XEU	9 ³ / ₈ –9 ⁵ / ₈	9 ⁵ / ₈ –9 ⁷ / ₈	9 ³ / ₄ –10	9 ³ / ₄ –10

Nyílnak a női pénztárcák

91. nov. 13.

Az amerikai reklámszakemberek felfedezték, hogy manapság a hölgyek már nemcsak az élelmiszer-, a kozmetikai és a ruházati hirdetések iránt tanúsítanak figyelmet. A különböző iparágak értékesítési statisztikái ugyanis arról tanúsítják, hogy a nők nagy mennyiségben vásárolnak ez ideig „csak férfiaknak” tartott termékeket. A Smith and Wesson fegyvergyár például nemrégiben jelent meg a piacon a Lady Smith elnevezésű női pisztoly-családjával, s rövid időn belül a patinás revolvercég vásárlóinak körében 20 százalékra emelkedett (a korábbi 5-ről) a nők aránya.

Nike és Toyota

Az Egyesült Államokban a nők 57 százaléka dolgozik teljes munkaidőben, így az amerikai női társadalom már nem tekinthető „csak” háziasszonyinak. A hirdetési szakma ebből kiindulva, mind erőteljesebben összpontosít a női vásárlókra. A Toyota vásárlóinak 1986-ban 45 százaléka volt nő, idén az arány 60 százalék

Lady Smith revolver — hölgyeknek ajánlva

felé emelkedett. Ebben a növekedésben nem kis szerepet játszott az a hirdetési kampány, amely elsősorban a hölgyek figyelmét hívta fel a gépkocsi előnyeire.

A sportcipőiről híres Nike televíziós hirdetéseiben ugyancsak a gyengébb nemet vette célba, s az eredmény nem is maradt el: 1990-ben a Nike edzőcipők vásárlóinak 13 százaléka volt nő, idén már 20 százaléka. A mosógépek 56, a hűtőgépek 55, a bútorok 54, a mikrohullámú sütők 52 százalékát vásárolják meg. De ki gondolta volna, hogy a lakásfelszerelési és bar-

Toyota-hirdetés, női célközönséggel

kácsboltok vásárlóinak csaknem 50 százaléka is nő? Miután az Egyesült Államokban igen sok hajadon és elvált nő él, ezek a hölgyek maguk végzik otthonuk csinosítását. Nem véletlen, hogy az országos barkácsbolt-hálózatok sorra szerveznek ingyenes tanfolyamokat nők részére, ahol a résztvevők a többi között elsajátíthatják a csempézést, a vízvezeték-szerelést és a szőnyegpadló-fektetés tudományát.

Az életmódkutatók felmérései szerint a hölgyek hetente kétszer tornáznak, a férfiak viszont csak egyszer.

Az Everfresh cég nemrégiben dobta piacra legújabb termékét, a torna után fogyasztandó Cool Down elnevezésű, nőknek szánt üdítőt.

Sört még nem

Az amerikai sörgyarak hirdetéseiben persze még mindig a férfiak dominálnak, a reklámszakemberek egyelőre nem is ajánlják szeszes itallal megkísérteni a hölgyeket. Ezzel szemben a biztosítási cégek „részálltak” a női társadalomra, tapasztalataik szerint ugyanis a hölgyek óvatosabbak, előrelátóbbak, tehát szívesebben kötnék biztosítást, mint a férfiak.

Ma már tehát egyetlen cég sem hagyhatja figyelmen kívül termelésében, marketingstratégiájában és nem utolsósorban hirdetéseiben a női fogyasztókat. Viszont az a cég, amely túlságosan is elnöiesíti árucikkeit — például a pisztolyt gyöngyberakással készíti —, biztos kudarca számíthat a női vásárlók körében. Az amerikai hölgyek ugyanis (a nem ruházati és nem kozmetikai termékek területén) nem mindig kedvelik ezt a „női kivitelt”. A jelek szerint vásárolni is egyenjogúan szeretnek.

Kettős (tip)toplista

Szerény tömörítés

Enyészet vette át a kórházat

A parancsnok felsorakoztatta kiskatonáit: — Tíz percen belül adja elő mindenki amit el-tett... Nos, arra jobb nem gondolni, hogyan fenyítene a szovjet hadseregben. Minden-esetre az összes csaptelep előkerült, azóta is ott vannak a mosdóban, mert arra már nem futotta idejükből, hogy vissza is szereljék. A szovjetek pontosan távoztak, s miközben a lakásokat és laktanyákat ebek harmincadjára hagyták itt, addig a XV. kerületi kórház-épületekben még az utolsó szög helyét is beglettelték.

Arról már nem ők tehet-nek, hogy azóta a szél megté-pázta a tetőt, többször volt csőtörés és a márványon pen-nézsomba nőtt. De hát az épületek május óta üresen állnak, éppen csak annyit költenek rájuk, havonta fél-millió forintot, amennyi az őrzéssel megbízott kft. munkadíja. Az Antall minisz-terelnök úrhoz címzett levél diplomatikusan fogalmaz: „a kórházat átvette az enyés-zet”. A helybeliek már kor-ántsem ilyen finomak. A ke-délyek annyira felborzolódtak, hogy már a kórház elfog-lalását tervezgetik.

A szovjetek reménye, hogy vegyes vállalat formájában továbbra is használják majd a kórházat, szertefoszlott, de ugyanígy csalódás érte a fő-város és a kerületet is. A szovjet ingatlanok sorsával foglalkozó tárcaközi bizott-ság tárgyalásai során sokáig úgy festett, hogy ők kapják meg a kórházat. Aztán, mint derült égből villámcsapás, a Pénzügyminisztérium meg-makacsolta magát, s most 1,3 milliárd forintot követel az épületekért.

— A világon nincs arra példa, hogy annak kell fizet-

nie, méghozzá horribilis összeget, aki közkórházat akar létrehozni. Rádásul mi teljesen vállalkozási alapon, magyar és külföldi befekte-tők segítségével valósítanánk meg tervünket és a költség-vetést egy fillérrel sem terhelnénk meg — vélekedik Flór Ferenc főpolgármesteri megbízott. — A kórházat a szovjetek javára jóval felül-értékelték, sokkal többet kérnek érte, mint amennyit újonnan ért. Mai piaci árak szerint az értéke körülbelül 200-400 millió forint.

— Ez az érvelés jogilag is megalapozatlan, annál is in-kább, mivel a kórház a kerü-let tulajdona volt. A múlt század végén épült, részben az akkor önálló város, Pestújhely polgárainak adományaiból — mondja Czibik Tamás polgármester. — A 40-es években hadikórház volt, majd 1948-ban a szovje-tek egyszerűen elfoglalták. Miért fizessünk, hogy saját tulajdonunkat visszakapjuk? S ez az új intézmény 150 ezer ember egészségügyi ellátását biztosítaná...

— Én nem tudok arról, hogy a kórházat a fővárosnak ígérték volna. Nem mi maka-

csoltuk meg magunkat, ha-nem a szovjet félnek van 1,3 milliárd forintot követelése a kórházért — tájékoztat Penz András, a Kincstári Vagyon-kezelő Szervezet igazgatója. — Ennek az az alapja, hogy a magyar fél elismeri a szovje-tek anyagi ráfordításait az épületekre. A tárcaközi bi-zottság úgy foglalt állást, hogy az első menetben zárol-juk ezeket az ingatlanokat azzal, hogy készüljenek el a szakmai programok. Miután ezek már megszülettek, már csak a kormány válasza hi-ányzik. Azt kell eldönteni, ki állja a ceppet? A költségvetés vagy a majdani üzemeltető? Ez vonatkozik az összes töb-bi szovjet ingatlanra is. Ha most ingyen odaadnánk eze-ket az önkormányzatoknak, akkor, ha a szovjeteknek eszébe jutna, hogy kérjék az 50 milliárd forintot, ki fizet-né ezt meg? A költségvetés csak adóemelésekből tudná...

Nos, ez nem valami bizta-tó, pedig a XV. kerületben Magyarország legmodernebb kórházat álmodták meg. A főpolgármesteri megbízott fi-őkjében már ott lapulnak a szándéknyilatkozatok. Egy nagy nemzetközi vegyes vál-

alat például 30 millió dollár-al szállna be a vállalkozás-ba, egy svéd társaság 20 mil-lióval. Sőt! Egy magyar orvos 500 millió forintot fektetne itt be. Az alapító okirat ter-vezete már el is készült. Ez lenne a magyar egészségügy-ben az első részvényi tulaj-donban lévő kórház. A kerü-let lakói maguk is tulajdono-sok lehetnek, ha vásárolnak részvényeket.

De más különbségek is vannak... Itt hiába keres-nénk a nagy hatalmú főorvos-sokat, a 600 ágyas kórházban mindössze három tuca orvos dolgozna. De rendelkezésük-re állna egy lista az ország legjobb specialistáiról. A mú-téthez a legjobbakat hívnák be, akik az operáció után a pénztárban azonnal felvehet-nék a munkadíjat. A nővére-ket is megtanítanák moso-lyogni, mégpedig külföldön. Holland, francia, angol kór-házak több hónapos kikép-zésre már várják a kórház le-endő ápolóit.

Ha végül is kedvező döntés születne, két éven belül átad-nák a teljes kórházat. Addig várnak. Mindenesetre, a kór-ház ügyében Demszky Gábor főpolgármestert és dr. Szol-noki Andreát, az egészség-ügyi bizottság elnökét a pén-zügyminiszter november végén meghallgatáson fogadja.

Vajon meglágyul-e Kupa Mihály szíve? Veress Pálma

Fogukhoz verik (saját) garasukat a volt huszonévesek

Yves St. Laurent, Christian Dior, Giorgio Armani és a többi jól ismert méregdrága luxusmárkák gyártói és forgalmazói panaszkodnak: többségüknek zuhan a profitja, egyre rosszabbul megy az üzlet. Csökkenőben van a fizetőképes kereslet, no meg az igény a ruházati és a kozmetikai ipar luxuscikkei iránt.

Csúcsholmik csúcsáron

A nyugati országok többségén végigsöpörő gazdasági visszaesés, az Öböl-háború kedvezőtlen hatása a nemzetközi légiforgalomra, s azon keresztül a repülőtéri vámmentes boltokra, igencsak kedvezőtlenül érintette és érinti a vezető francia, olasz, angol és amerikai modellházak és illatszergyártók üzletmenetét. A nyolcvanas években aki tehetett ruhából, táskából és kozmetikumából a legmenőbb és természetesen a legdrágább márkákat vásárolta. Fénykorát élte többek között a Hermès, a L'Oreal, a Dior, a Louis Vuitton, a Balmain és többi patinás modellház. A luxuscikkek forgalma az elmúlt évtized utolsó éveiben elérte a 30 milliárd dollárt. Sikk, státuszszimbólum lett a márká, az egyedi tervezés, a sejtelmesen kellemes illat, egyszóval a csúcsmínőség és a csúcásár.

Néhány évvel ezelőtt még

áramlott a működőtőke a divatiparba, s a befektetés hamar megtérült. Egymást követették a „márkák” cégfelvásárlásai, összeolvadása, miközben a luxusipar gyorsan terjeszkedett az egész világon. Különösen Japánban nyíltak kiemelkedő értékesítési lehetőségek az évtizedes, sok esetben pedig évszázados múltra visszatekintő modellházak és kozmetikai cégek számára. A mesés profitok évei azonban ma már a múlté, s ezért nem csak a recesszió okolható.

Változó ízlés

Megváltozott a középosztály és a gazdagok ízlése, illetve kereslete. A Gucci cég véleménye szerint ma a vásárlók jobban megnézik, mint korábban, mire is költik a pénzüket. Egyre kevesebben keresik a feltűnő, extravagáns cuccokat, előtérbe került a tartós minőség. Mind kevesebb a vevő az éppen „ügyeletes” divathóbort boldondériáira, viszont nem csökkent a kereslet az „örök” divat (Chanel-kosztüm, Burberry-ruházat stb.) és a több évig hordható minőségi ruhák, borárúk, kiegészítők iránt.

A luxuscikkek iránt az elmúlt két évtizedben elsősorban a gazdag szülők huszonéves gyermekei vonzódtak a papa pénztárcájából. Mára ez

a generáció belépett a középkorosztályba, amely jobban fogához veri a saját garasát. A mai huszonévesek viszont nem igazán érdeklődnek a luxushomik iránt, számukra a változatos, sportos kinézet a vonzó. Ezt pedig elsősorban a tömegárúk testesítik meg.

A forgalom számottevő visszaesése láttán megszűnt a tőkeáramlás a divatipar „felsőháza” irányába, s a nagy márkák egyedül mind kevésbé képesek a felszínen maradni. Csak kevés cég engedheti meg magának azt a luxust, hogy 50 millió dollárt költsön egy-egy új kozmetikai termék piaci bevezetésére. A tapasztalatok szerint ugyanis minimum ennyi szükséges a sikerhez.

Jönnek a japánok

A luxusdivatpiac elemzőinek véleménye szerint a következő években csak azok tartoznak majd a túlélők sorába, akik szuperminőséget nyújtanak. Pierre Cardin, Christian Lacroix, Ungaro és a többiek a forgalom visszaesése mellett kénytelenek már Japánra is odafigyelni. A távol-keleti szigetország divatházai és kozmetikai cégei gőzrövel törnek be a piacra. A világ már tanulhatja a japán luxusóriások, többek között a Shiseido és a Seibu nevével...

(g. gy.)

RTL

- 14.00 Ragazzi – ifjúsági mag.
- 15.10 Katts és kutyája (am. sor.)
- 15.05 Bj és a medve (am. sor.)
- 16.00 Dakteri (am. sor.)
- 16.55 Forró nyeremény
- 17.45 Belföldi magazin (am. sor.)
- 18.15 Újdonságok a moziban
- 18.45 Híradó. Időjárás
- 19.15 Houston Knights (am. sor.)
- 20.15 Fekete farkasok üvöltése (NSZK kalandfilm)
- 22.00 Minden, semmi, vagy – játék

- 0.30 Grimm meseje a vágyakozó párocskáról (ism.)
- 0.20 Iskoláslányok – Riport X. (ism.)
- 3.20 Műsorismertetés

Vasárnap

TV1

- 6.48 Napi műsorajánlat
- 6.50 Menedzser Magazin (ism.)
- 7.35 Hagyd aludni a papát! Tom és Jerry (am. sor)
- 7.55 Muzzy comes back (ism.)

Műsorvezető: Berkes Zsuzsa

- 13.35 Hírek. Műsorelőzetes
- 13.45 Hármás csatorna
- 14.15 SORok – magazin
- 15.15 Mesterfokú tornász bajnokság
- 16.05 Mi történt a jövő héten?
- 16.45 Filmmúzeum Kabos Gyula-sorozat 120-as tempó
- 18.05 Delta

Műsorvezető: Sugár Ágnes

- 18.35 Műsorelőzetes
- 18.40 Esti egyenleg
- 19.05 A parafenomén (magy. dok-film)

- 14.54 Van ez így
- 15.03 Magyarán szólva
- 15.18 Égig érő fa
- 15.55 Más-kép(p)
- 17.03 Folk-rock Magyarországon
- 17.35 Slágerlista
- 18.05 Közvetítés férfi és női kézilabda-mérkőzésekről
- 18.40 Könnyűzene
- 19.03 A Rádió Dalszínháza Gül Baba
- 21.03 Derűre is derű
- 21.28 A heavy metal kedvelőinek
- 22.20 Szanzipódium
- 23.10 Éjszakai klub

- 18.40 Na maternjem jeziku
- 19.05 In der Muttersprache
- 19.25 Auber: Marco Spada
- 19.35 Mindennapi irodalmunk
- 20.05 Jótékonyági hangverseny
- 22.30 Mi újság a régizene világában
- 23.11 Havasok könyve
- 0.10 Lemezüjdonságok
- 2.00 Szózat

Vasárnap

KOSSUTH

- 14.00 Olasz operákból
- 15.05 Lemezbörze helyett
- 16.05 Kapcsoljuk a hatos stúdiót
- 16.45 Guideművek
- 16.54 Zenekari muzsika
- 18.00 V materinskom jazyku
- 18.20 In limba materna

- 6.00 Vasárnapi újság
- 8.30 Világóra
- 9.05 Helyettem írták...
- 10.05 Énekszóval, muzsikával
- 11.05 Gondolatjel
- 12.00 Déli Krónika. Sport
- 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül
- 12.50 Vegyes savanyúság

- 13.05 Radioton korongok
- 13.30 Szonda
- 14.10 Művészlemezek
- 15.05 Kolima
- 16.05 A szülőföld muzsikája
- 16.50 A világlíra gyöngyszemei
- 17.05 Rádió Kaszinó
- 17.45 Filmzene
- 18.00 Esti Krónika
- 18.20 Komolyzenei lemezlovas
- 19.05 Hol volt, hol nem volt...
- 19.20 Remekírók hangszalagon Bánk bán
- 21.48 Vadász László cimbalmozik
- 22.00 Késő Esti Krónika
- 22.25 Pannónia
- 23.05 Évszázadok mesterművei
- 24.00 Hírek. Időjárás. Totó

PETŐFI

- 6.03 Dallamoktól
- 7.03 Az evangélikus egyház felőrája
- 7.33 Vasárnapi orgonamuzsika

FELEMELT ÚJ ÁTVÉTELI ÁRAKKAL SZÍNES TV CSERÉRE
A Keravill „Forró drót”-ja felvilágosítást ad és

Ázsiában dúl a cigarettaháború

91. nov. 30.

EH

Reptéri dohánybolt Hongkongban

A vezető amerikai dohánygyárak hazai értékesítési statisztikáik alakulása láttán kénytelenek keserűen tudomásul venni, hogy mind sikeresebb az egész országot átfu-

gó dohányzásellenes kampány. Az elrettentés, a bejesztés és a lebeszélés nem maradt hatástalan: míg az ötvenes évek végén az Egyesült Államok férfilakosságának csak-

nem 60 százaléka dohányzott, napjainkban ez az arány nem haladja meg a 27 százalékot. A Philip Morris, a Reynolds és a többi cigarettagyártó óriáscég hazai bevételeinek zuhanását igyekeznek az export fokozásával pótolni.

Ahol pöfékel még a többség

Az exportoffenzíva egyik legfontosabb célpontja Délkelet-Ázsia, ahol a lakosság 60 százaléka pöfékel. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a térség évi 36 milliárd dolláros piacot jelent a helyi és a külföldi dohánygyárak számára. Érthető tehát, hogy az amerikai cigarettagyártók koncentrált támadást indítottak az ázsiai piac minél nagyobb szeletének megszerzéséért. 1985-ben 18,4, tavaly viszont már 75 milliárd darab cigarettát exportáltak az USA-ból a térségbe.

A kivitel nagy ívű fejlődése most megtörni látszik, Délkelet-Ázsiában ugyanis egyre erősödik a dohányzásellenes hangulat. Legalább is ami a külföldi cigarettákat illeti. A cigarettagyártásból és -forgalmazásból származó adó a térség minden országában a költségvetési bevételek jelentős tételét jelenti, érthető tehát, hogy a kormányok nem nézik jó szemmel és tétlenül az amerikai „búzrudacsák” piaci térhódítását. Többek között ezért is támogatják a kormányok teljes odaadással a nikotinellenes társadalmi mozgalmakat.

Külföldi cigivel a börtönbe

Nemrégiben a térség 14 országa dohányzásellenes mozgalmainak képviselői egyeztető megbeszélést tartottak Hongkongban. A számítógépes hálózattal összekötött nemzeti aktivisták fő célkitűzése az amerikai cigarettagyártók ázsiai terveinek, tevékenységének feltérképezé-

se és figyelemmel kísérése. Emellett aktivistákat képeznek ki a dohányzás elleni küzdelemre. Az értekezlet — csak úgy „mellékesen” — felhívta a kormányokat, hogy dolgozzanak ki és fogadjanak el egységes dohányellenőrzési szabályokat. A felhívás nem talált süket fülekre: az érintett országok kormányai a dohányzásellenes kampány leple alatt szeretnének gátat vetni az amerikai gyártók terjeszkedésének.

Dél-Koreában a költségvetés bevételeinek 10 százaléka származik a dohánymonopóliumból. 1987-ig volt érvényben az a törvény, amely alapján le lehetett tartóztatni azt, aki importált cigarettára gyűjtött rá. Az elmúlt négy esztendőben ugyan valamegyest enyhítettek a szigorú behozatali tilalmon, a külföldi cigaretták piaci részesedése azonban nem haladhatja meg az 5 százalékot. Még a cigarettabehozatal szempontjából nyitott japán piacon is 84 százalékos részesedést tudhat a magáénak az állami Tobacco Inc.

Szponzorok

Az amerikai vállalatok természetesen nem nézik tétlenül a visszaszorításukra irányuló manővereket. A nyílt és a burkolt protekcionizmus ellen igyekeznek a washingtoni kereskedelempolitika irányítóit is megnyerni, s a térségben maguk is jelentős lobbizást folytatnak. Megkísérik rávenni, illetve Washingtonon keresztül rávetetni a helyi hatóságokat a dohányzásellenes intézkedések enyhítésére, ezzel párhuzamosan pedig igyekeznek szponzorálási lehetőségeket megszerezni maguknak a fontosabb ázsiai sporteseményekre.

Az amerikai cégek számára viszont minden tiltó intézkedésnél aggasztóbb, hogy Japánban évi egy százalékkal csökken a dohányosok száma. S az elmúlt két évtized behibonyította, hogy a japán példa ragadós... (g. gy.)

nyok a Tadzs Mahal oldalán

videokamera, finomító bűnös

azonban nemcsak kozmeritai problémákat okoz - az egész építményt kéndioxid támadta meg. Erre a megállapításra jutottak a közelmúltban az indiai Birla Intézet kutatói, akik újkeletű infravörös technikával vizsgálták meg a Tadzs Mahalt. Jelentésükben figyelmeztetnek: a műemlék márványszerkezete szétbomlással fenyeget — írja az MTI-Panoráma.

A gondok azonban túlnőnek Agrán és a Tadzs Mahalon. India sok más műemlékét is hosszú időn át elhanyagolták. Az ok nyilvánvaló: egy szegény fejlődő ország nem rendelkezik a szükséges anyagi eszközökkel a műemlékek folyamatos karbantartásához. Korszerű műszaki felszereltség hiányában kezdetleges eszközökkel ugyan sikerül a műemlékeket olyan szépségükben helyreállítani, mint

amilyenek évszázadokkal ezelőtt voltak, csak hogy a levegőszennyeződés gyorsabban „dolgozik”. Különösen a városok megszámlálhatatlan műemléképiletei esnek áldozatul a környezetszennyezésnek.

A védekezés nem mindig szerencsés eszközökkel történik. A hatóságok megtiltották például, hogy bárki is videokamerával közeledjék a Tadzs Mahalhoz — mintha az amatőr filmek és nem a levegőben terjedő szennyező gázok pusztítanák ezt a felbecsülhetetlen értékű műemléket. Még szerencse, hogy a fényképezőgépet meghagyták a turistáknak. És ha jól kezelik a masinát, akkor lefényképezhetik azt a kórt is, amely napról napra pusztítja a Tadzs Mahalt, ezt a felbecsülhetetlen értékű műemléket.

szóljon." Azóta is látogatják. Júniusban agyvérzést kapott, most itt fekszik.

Így beszél Laci. Harmincegy éves. Tiszta a tekintete. A szemembe néz, nem zavartan, inkább kihívóan. Az újján észreveszem a karika-gyűrűt.

— Semmit sem bántam meg. Ha újra kezdhetném, ugyanígy élném az életem. Szép volt a kapcsolatunk, de rövid idő adatott meg nekünk. 14 évet éltünk együtt, boldogan.

— A barátja fertőzte meg?

— Nem tudom, de ennek már nincs jelentősége. Szólídan éltünk, de mindketten félreléptünk.

*

Laciék elsőként jelentkeztek AIDS-vizsgálatra. Nyolc évük volt arra, hogy tanuljanak megbarátkozni a halál gondolatával.

— Veszélyes a struccpolitika. Való igaz, hogy a betegeket nem tudjuk meggyógyítani, de pluszvéveket ajánlunk nekik. S ezeket nem a kórházban, fájdalmak között kell eltölteniük; élhetik mindennapjaikat a munkahelyükön, a családjukban

— mondja dr. Bánhegyi Dénes adjunktus.

Hosszú folyosón vezet végig, ahol egy-, kétágyasok a kórtermek. Bekukucskálók az üveglablakokon. Az asztalokon könyv, keresztretjvény, zsebrádió, sós mogyoró, kabalamackó. Ugyan miféle szerencsét hozhat ez a bumbordi, esetlen kis állatka?

Jelenleg 116 beteget gondoznak, s akiknek még nem kell befeküdniük, azok rendszeresen járnak kontrollra. Kapják a gyógyszereket, amelyek külföldiek, ezért nagyon drágák. Itt egy ápolási nap 25 ezer forint. De a feltételek nem maradnak el a nyugat-európai szintől.

— Nálunk ma még nem gyakorlat, hogy a betegeknek nyíltan megmondják, mi a bajuk, s mik a várható életkilátásaik — folytatja Bánhegyi doktor, aki maga is külföldi tanulmányúton szerzte első tapasztalatait. — Az AIDS-eseket azonban kötelességünk felvilágosítani, hogy a fertőzést ne adhassák tovább. A legnehezebb a be-

tegséget lelkileg megemészteniük. Érdekes dolgot figyeltem meg: noha a fertőzés objektív, rengeteget segít a pozitív szellemi hozzáállás, az, hogy a beteg ne adja fel, hogy változtasson életmódján, diétázzon, sportoljon, egyáltalán — akarjon élni!

*

Elsősorban ezért alakították meg a László Kórházban a HIV-pozitívok egyesületét. Kirándulást szerveznek, pályázaton nyert pénzből lakást vettek az átmenetileg rászorulóknak. Megbeszéli közös gondjaikat, például a jogi ügyeket. Nehéz harmincévesen végrendeletet készíteni...

— Közös keresztet hordunk. Én csak úgy tudtam életben maradni, hogy volt kibe kapaszkodnom — mondja Laci. — Anyámmal máig sem volt bátorságom közölni. Nemrég halt meg a bátyám. Az öcsém tudja és kiborult. Példaképének tekintett...

Ahogy egy színes buborék pattan szét, úgy tűntek

alagút felé.

— Sokat betegeskedett, gyakran hordtam a Heim Pál Kórházba. 1985 decemberében felszökött a láza, fáj a torka. Isten bizony, nem emlékszem, hogy jutottam haza azon a napon, amikor megtudtam. Üvölteni akartam kínomban, de nem mertem előtte. — A fiatalasszony családja kivetette magából, mint egy idegen testet. — Idővel a harag és a bosszú eltűnik, csak a fájdalom marad.

Pedig kisfia azok közé tartozik, akiket még a kezdet kezdetén az ellenőrzetlen vérvérvizsgálattal fertőzött meg. Már megkapták a kárpótlás első részleteit. Ebből veszik neki a narancsot, s ebből vitték el a kisfiút üdülni, életében először. — Ha orvoshoz megyünk, mindig utolsónak szólítanak be bennünket. Pedig higgye el, én már régen beteg lennék, hisz a gyerek mindig rajtam csüng.

*

Búcsúzom az osztálytól. Laci visszamosolyog rám és azt mondja: siet haza, otthon bevesz néhány szem altatót.

Veress Pálma

gét, de azt is tudta, a becsület mindenképpen felelős, becsület nélkül nem lehet élni. Claudia és a kis Vivian sem szeretnék őt becstelenné... akkor inkább a halál! Tisztában volt a kockázat nagyságával, tisztában volt vele, hogy semmi esélye a túlélésre, de azt is tudta, hogy nélküle, az ő együttműködése nélkül Li hu Jing és emberei nem érhetnek célt. Már-már lendületet vett, hogy rávesse magát a kínaira, mikor felsenggett a telefon. Vegye csak fel, hallotta mintegy félálomban Li hu Jing karcos varjúhangját... vegye csak fel!! Megbabonázva, mintegy ájulásban emelte fel a kagylót és a membrán a lánya, Vivian hangját közvetítette felé: ...apú... úgy félek... apu, ne hagyj hogy megöljenek... apúúú!!!... azután Claudia édes imádott hangja: Gerald... Gerald édes... jaj... Istenem... segíts!... a kislányunk...!

Nos, kapitány? Hajlandó teljesíteni minden kívánságunkat, vagy igtve nem akarja, hogy a lakásában mézsárszék legyen?! Pedig ha ellenkezni fog...!

— Nem, nem fogok ellenkezni — Gerald Grant hangja fojtott volt és szomorú. — Legyen bármi, a feleségem és a kislányom életét nem kockáztatom.

— Nem is érdemes! Havi kétezerért? A kolumbiai fiúktól ötmilliót kapunk. Érti ezt, Grant! Ötmilliót! Fel tudja fogni, mennyi pénz

az? Ha akarja, velünk tarthat, magának is lehet vagy százezer dollár. Négy teljes évi fizetés, vagy még több. Eljön velünk, később kihozzátja maga után a családját. Hatszáz mérföld ide a mexikói határ, helikopteren ez kétórás út. Don Miguel és az emberei ott már diplomáciai védelemmel élveznek. Nos, velünk tart?

Gerald Grant nem felelt, csak a fejével bólintott némán.

— Oké, akkor most ezt a három embert, az én embereimet vezeti le az alagsorba a saját emberei helyett. A siralomház előterében lefegyverzi, vagy kinyírja az őrséget, benn a vasajtón belül az őrség fegyvertelen. Felhozza Don Miguel és embereit a kisdudvarra. Ha közben bármit is megkísérel... akkor tudja meg, hogy a kis házban, amit most vett... csak hallottakat talál. Százezer dollárért kockára tette az életemet, ötmillióért bárkit megölk... érti! Akár a saját anyámat is! És most menjen!

A Tigris szavai nyugodtan, szenttelenül csengtek. Kezében a rádiótelefonnal éppen Grant volt őrhelyével, az egész terepet uraló négyes számú őrtoronnyal tartotta az összeköttetést...

— Indulunk Li, tartsa jól nyitva azt a ferde szemét, ha nem akar az ötmillió helyett egy kiló ölmotot kapni a hasába, érti! A robbanás pillanatában mindenki talpon lesz! Maga fe-

dezi a helikopter leszállását. fegyvertűz alatt a többi őrheljon a golyóval... érti, ugye? Mivan, két perc múlva kell az ut a helikopterek... lát valamit?

— Igen, látom... látom és bálytalanul van kivilágítva, széltük... induljon...!

Zurito Molla, a Tigris alvez megnyomta a távirányító gő elfojtott morajláshoz hasonló gig az épületen és a falak meg

— Akkor hát rajta... magahatja a fegyverét... tudja, hőlami is megpróbál! Látja, megszerveve minden, óramű

Grant a kislányát látta és dott arcát... Claudia könnyb meit..., de túllátott rajtuk is. kat látott, akik prostituáltké cán, hogy azután kórházak fejezzék be rövid életüket. Tőkat látott, csontsovány szűlpuffadt csecsemőket, az utközben embereket, férfiakat ket... dolgozott egy ideig a kban, tudta..., ó, nagyon is jól hogy hány embernek kell m. nie azért, hogy ő most...

Karácsonyi világvásár borús felhőkkel

91. 12. 11.

A tengerentúlon is spórolnak

Csillognak, villognak, vásárlásra csábítanak az európai és az amerikai nagyvárosok bevásárlóközpontjai. Közeledik a karácsony, s mint minden esztendőben, a gyártók és a kereskedők idén is szeretnének tisztességes év végi bevételre szert tenni. A piackutató intézetek jelzései és a lakosság felmérések tanúsága szerint a fejlett országok többségében az idei karácsonyi költségek jóval szerényebb a tavalyinál. A gazdasági visszaesés, a munkanélküliség növekedése és a bizonytalan kilátások a lakosságot inkább megtakarításra, mintsem költségesre sarkallják. Ebben a helyzetben a kereskedők azon törik a fejüket, hogyan tudják veszteség nélkül megüszni az ajándékvásárlási időszakot.

Már engedmény

A kedvezőtlen kilátásokat és a vártnál gyengébb forgalmat jól jellemzi, hogy sok országban már december elején megkezdődött a karácsonyi kiárusítás, az áruk többségét 10-30 százalékos engedménnyel kínálják. Csak vigyék, csak térüljön vissza valami a készletfeltöltés és a raktározás költségeiből...

Nagy-Britanniában a kereskedők anyagi szempontból fe-

rete karácsonyra számítanak. A vásárlók elsősorban a kisebb értékű, olcsóbb ajándékokat keresik, a luxuscikkek piaca „leült”. A szigetországban a karácsonyfák alá idén elsősorban ruházati cikkek és játékok kerülnek. A francia boltosok és az áruházak ugyancsak panaszkodnak a forgalomra, noha bíznak abban, a forgalom csak 2-3 százalékkal marad el a tavalyitól. Olaszországban a kereskedők nem számítanak kiemelkedő forgalomra, de egyelőre nem panaszkodnak, Itáliában ugyanis idén többször emelték a béreket.

A német kivétel

A legkedvezőbb üzletmenettel a német gyártók és kereskedők számolnak. Az előrejelzések szerint sikerül megismételni a tavalyi karácsonyi vásár bevételeit. Emlékeztet, hogy 1990-ben a karácsonyi költségek minden várakozást felülmúlt, hiszen a volt NDK lakosai először vásárolhattak német márkáért. Németország keleti felében tavaly a háztartási gépek és a szórakoztató-elektronikai termékek voltak a karácsonyi vásár sztárjai, idén pedig kiemelkedő az olcsóbb bútork, ékszerek és kozmetikai cikkek kereslete. Németország nyugati felén továbbra is

a drága, márkás luxustermékek kelendőek.

Panaszkodnak a kereskedők az Egyesült Államokban, ahol igencsak lanyha a karácsonyi bevásárlási szezon. Egy országos felmérés szerint az amerikaiak idén 69 milliárd dollárt (családonként 744 dollárt) költenek ajándéokra. Ez az összeg 4 százalékkal marad el a tavalyitól. A „vásárlásra született” amerikaiak idén az olcsóbb ajándékokat, elsősorban a ruházati cikkeket, a kisebb háztartási gépeket és a játékokat keresik. Kifejezetten csekély az érdeklődés a bútorok, a személyi számítógépek, a videokamerák, a drágább ruhaneműk és a luxuscikkek iránt.

Nintendóra várni kell

Az óceán túlsó partján nem igazán kelendők idén a drá-

ga elektronikus játékok sem. Viszont megnőtt a kereslet az olcsóbb fajták, mesekönyvek, legók és babák iránt. Továbbra is tarolnak a piacon a Barbie-cikkek, amelyek forgalma idén eléri a 800 millió dollárt. A 32 éve piacon levő Barbie-babák és kiegészítők idén is mentsvárat jelentenek a szülői pénztárcáknak, a drága Nintendo-játékokra viszont az amerikai gyerekeknek ismét várniuk kell egy évet.

Vagyis az emberek főlőspénzeiket inkább megtakarítják, hiszen az 1992-es esztendő sem ígér számottevő gazdasági fellendülést, jövedelemnövekedést. A kereskedőknek pedig nincs más választásuk, mint karácsony után újabb árengedmények nyújtásával megszabadulni a felhalmozott készletektől, s reménykedni az 1992-es év végében. (g. gy.)

Legyen vagy ne legyen?

Bécsi „ellentámadás” Oper

Ezúttal úgy tűnik, a felső néhány ezer, no meg az idegenforgalomban érdekelték nem nyelik le olyan könnyedén, hogy megfosztják őket a hagyományos február eleji bécsi

Bécs igen impozáns farsangbál-programja, amely a tisztességgel kezdődik január 17-én, s aztán jönnek sorban, minden hét végén egyszerre több is. Bécsi

Cicáznak az URH-antennák a temetőben

Keservesen, szomorúan húzza a cigányzenekar

91. dec. 12.

PRIVATIZÁLÁS SVÉD MÓDRA

A MODELL KRITIKÁJA

Svédország új koalíciós kormánya nagy ívű privatizációs programot jelentett be, amely a jelek szerint még Margaret Thatcher korábbi államtalanítási elképzelésein is tútesz. Carl Bildt miniszterelnök terve szerint rövid időn belül 35 állami nagyvállalatot privatizálnak. E cégek összesen 300 ezer dolgozót foglalkoztatnak, összesített éves forgalmuk eléri a 40 milliárd dollárt.

A tömeges privatizálás a svéd jóléti állam kritikáját is jelenti. A svéd modell egyre nehezkesebben működik, s a kincstárnak jelentős pótlólagos jövedelmekre van szüksége. A skandináv ország gazdasága a második világháború óta eltelt időszak egyik legmélyebb recesszióját éli át. A költségvetés már nem tudja finanszírozni a növekvő munkanélküliséget, s egyre kevesebb jut a központi pénzekből új beruházásokra az infrastruktúra területén. Az állami tulajdon egy részének eladásából fogják a tervek szerint finanszírozni az új vasúti és autópálya-építkezéseket, valamint még számos infrastrukturális programot.

A befolyó összeg egy része egyúttal Svédország tetemes külföldi adósságainak csökkentését is szolgálja majd.

A privatizálásra kerülő állami vállalatok köre felöleli a bányaiipart, az acélgépipárt, az energiaipart, az erdőgazdaságot és a fafeldolgozást, valamint az élelmiszeripar egy részét. Továbbá az állam el kívánja adni 21,4 százalékos részesedését a SAS-légiársaságban.

A 35 állami vállalat privatizálása a kincstárnak a várakozások szerint legalább 50 milliárd dollár bevételt hoz majd a következő két esztendőben. A 35 cég azonban a privatizálás első menetét jelenti, várható, hogy a későbbiekben további állami tulajdonok kerülnek majd magánkézbe. Összehasonlításképpen: a brit kincstár számára az állami tulajdon csökkentése eddig 53 milliárd dollár bevételt jelentett, Franciaországban pedig a privatizálás a nyolcvanas évek közepén 12,5 milliárd dollár bevételt eredményezett az állam számára.

Az első privatizálási hullám után kerül majd sor a távközlés és a villamosenergia-ipar „kiárusítására”. Ezek az ágazatok azonban csak néhány év múlva kerülhetnek ki az állami tulajdonból, addig ugyanis jelentős „feljavítást” igényelnek. Svédországban is egyértelmű, hogy lerobbant, nem kellően hatékony vállalatokat és ágazatokat nem szabad idő előtt privatizálni; érthető módon az állam nagyobb bevételekre számíthat a

vonzó, nyereséges cégek eladásából. Az átgondolt privatizálásnak tehát része a kiszemelt vállalatok „áramvonalasítása”, feljavítása, egyszóval vonzóvá tétele a befektetők számára.

A tavasszal induló privatizálási program egyik fontos célja, hogy svéd befektetők vásárolják meg elsődlegesen az állami tulajdonú. Külföldi инвесторok csak a tőzsdén keresztül juthatnak részvényekhez, ők tehát közvetlenül nem juthatnak állami tulajdonhoz. Ennek a megszorításnak az a lényege, hogy az állam előnyben részesíti polgárait, s először nekik ajánlja fel a privatizációban való részvétel lehetőségét.

A tervek szerint a privatizálás 1992 tavaszán kezdődik, s az első vállalat, amelyből az állam teljes mértékben kivonul a Svenskt Stal acélipari koncern, vagy a Procordia élelmiszer-ipari és egészségügyi cikkek gyártó cég lesz. Az elmúlt években mindkét vállalatban csökkent az állami tulajdon aránya, a két cég tehát részlegesen már magántulajdonban van. A maradék állami tulajdonrész privatizálása meglehetősen egyszerűnek ígérkezik, ugyanis mindkét vállalat részvényeit jegyzik a stockholmi tőzsdén. A Svenskt Stalban az áll-

lam részesedése jelenleg 47,8 százalék, ennek piaci értéke mintegy másfél milliárd svéd korona.

A Procordia a befektetők számára nagyobb falatnak ígérkezik. Ebben a vállalatban az állami tulajdon jelenleg 34,2 százalékot képvisel, amelynek piaci értéke megközelíti a 18 milliárd koronát.

A jelenlegi szabályozás szerint külföldi beruházók svéd cégekben csak úgynevezett szabad részvényeket szerezhettek, amelyek értelemszerűen csak kisebbségi részesedésre nyújtanak lehetőséget. A cég részvények döntő többsége úgynevezett korlátozott részvény, amelyet csak svéd beruházók vásárolhatnak meg. Az úgynevezett szabad részvények korlátozott mennyisége egyrészt gyengíti a svéd cégek likviditását, másrészt nem teszi lehetővé, hogy külföldi beruházók nagyobb részesedésre tegyenek szert a svéd vállalatbirodalmakban.

Egyértelmű tehát, hogy Svédország jelenlegi gazdasági helyzete nagyobb rugalmasságot, nyitást igényel a külföldi befektetők irányába, s a külföldi tulajdonrész-szerzés szabályai módosításra, korszerűsítésre szorulnak.

G. GY.

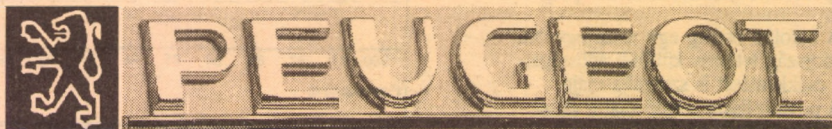
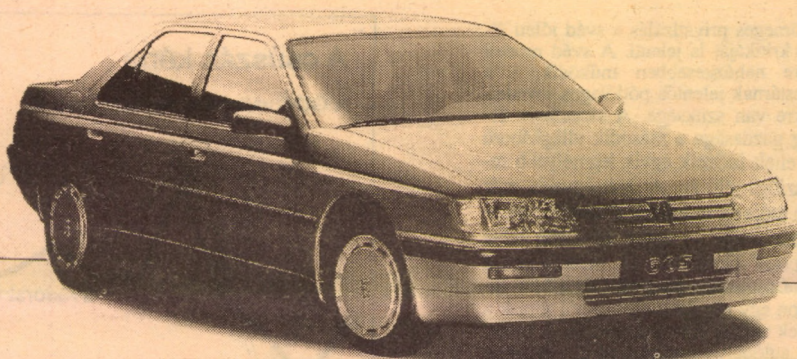
Évvégi autóvásárláskor először érdeklődjön nálunk!

A Peugeot gyár teljes típusválasztéka forintért is valutáért megvásárolható, illetve lizingelhető.

Személygépkocsik – haszongépjárművek – különleges járművek (pénzszállításra alkalmas páncélautók)

Ami fontos:

egyedülálló országos szervízhálózat és alkatrészellátás.

Gépkocsiórtékesítés és szervíz:

Budaörs. Petőfi Sándor u 64.

Telefon: 161-2296

1992 január 1-től új címünk: Budaörs. Törökbálinti út 23.

Telefon: 185-3722

Alkatrészértékesítés:

Budaörs. Törökbálinti út 23. Telefon: 185-3722

PRP

NNEL
NÉRT AZ EGSZI CSOPORT